

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 1

PÀGINA 36

PRACTICA

Nombres reals

- 1** a) Quins dels nombres següents no poden expressar-se com a quotient de dos nombres enteros?

$$-2; 1,7; \sqrt{3}; 4,2; -3,75; 3\pi; -2\sqrt{5}$$

- b) Expressa com a fracció aquells que sigui possible.

- c) Quins són racionals?

a) No pueden expresarse como cociente: $\sqrt{3}$; 3π y $-2\sqrt{5}$.

b) $-2 = \frac{-4}{2}$; $1,7 = \frac{17}{10}$; $4,2 = \frac{42-4}{9} = \frac{38}{9}$; $-3,75 = -\frac{375-37}{90} = -\frac{338}{90} = -\frac{169}{45}$

c) Son racionales: -2 ; $1,7$; $4,2$ y $-3,75$.

- 2** a) Classifica en racionals o irracionals els nombres següents:

$$\frac{\sqrt{3}}{2}; 0,8\bar{7}; -\sqrt{4}; -\frac{7}{3}; \frac{1}{\sqrt{2}}; 2\pi$$

- b) Ordena'ls de menor a major.

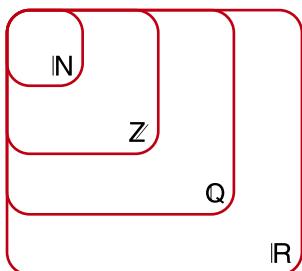
- c) Quins són nombres reals?

a) Racionales: $0,8\bar{7}$; $-\sqrt{4}$; $-\frac{7}{3}$ Irracionales: $\frac{\sqrt{3}}{2}$; $\frac{1}{\sqrt{2}}$; 2π

b) $-\frac{7}{3} < -\sqrt{4} < \frac{1}{\sqrt{2}} < \frac{\sqrt{3}}{2} < 0,8\bar{7} < 2\pi$

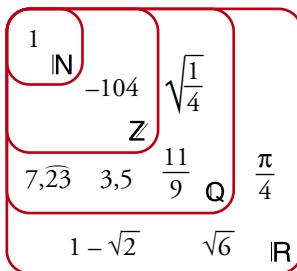
c) Todos son números reales.

- 3** Situa els nombres següents en el diagrama adjunt:

$$1; 7,2\bar{3}; 1 - \sqrt{2}; 3,5$$

$$\frac{11}{9}; \sqrt{\frac{1}{4}}; \sqrt{6}; \frac{\pi}{4}; -104$$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 2

- 4** Indica a quins dels conjunts \mathbb{N} , \mathbb{Z} , \mathbb{Q} , \mathbb{R} pertany cada un dels nombres següents:

$$-\frac{5}{4}; -3; \frac{13}{6}; \sqrt{5}; \sqrt{16}; 152; \frac{1+\sqrt{3}}{2}$$

\mathbb{N} : $\sqrt{16}; 152$

\mathbb{Z} : $\sqrt{16}, 152, -3$

\mathbb{Q} : $\sqrt{16}; 152; -3; -\frac{5}{4}; \frac{13}{6}$

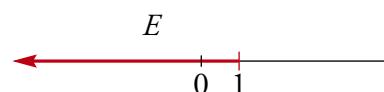
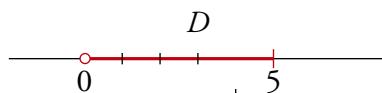
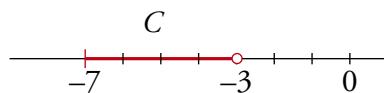
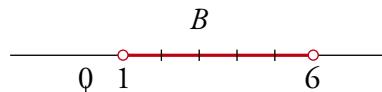
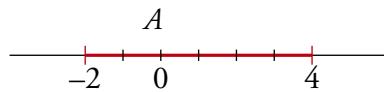
\mathbb{R} : $-\frac{5}{4}; -3; \frac{13}{6}; \sqrt{5}; \sqrt{16}; 152$ y $\frac{1+\sqrt{3}}{2}$

Intervals i semirectes

- 5** Representa en la recta real cada un dels intervals i semirectes següents:

$$A = [-2, 4] \quad B = (1, 6) \quad C = [-7, -3)$$

$$D = (0, 5] \quad E = (-\infty, 1] \quad F = (-1, +\infty)$$

- 6** Escriu en forma d'interval o semirecta i representa en la recta real els nombres que compleixen la desigualtat indicada en cada cas:

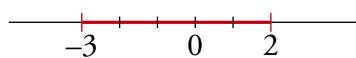
a) $-3 \leq x \leq 2$

b) $-1 < x < 5$

c) $0 < x \leq 7$

d) $x > -5$

a) $[-3, 2]$

b) $(-1, 5)$

c) $(0, 7]$

d) $(-5, +\infty)$

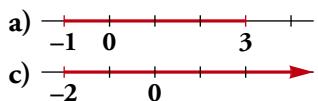

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 3

- 7** Expressa com a interval o semirecta i com una desigualtat cada un dels conjunts de nombres representats.

a) $[-1, 3]$

$-1 \leq x \leq 3$

c) $[-2, +\infty)$

$x \geq -2$

b) $(1, 5]$

$1 < x \leq 5$

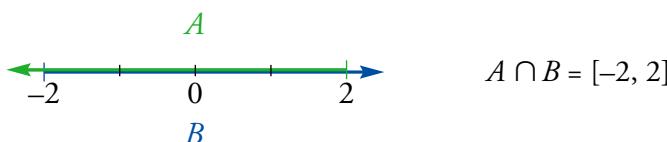
d) $(-\infty, 4)$

$x < 4$

- 8** Representa en una mateixa recta les semirectes:

$$A = (-\infty, 2] \text{ i } B = [-2, +\infty)$$

Quins són els nombres que pertanyen a A i a B ($A \cap B$)? Expressa-ho com un interval.

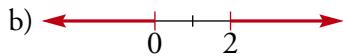
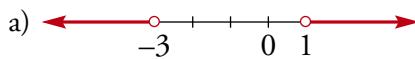

- 9** Exercici resolt.

- 10** Representa en la recta real:

a) $(-\infty, -3) \cup (1, +\infty)$

b) $(-\infty, 0] \cup [2, +\infty)$

Nombres aproximats. Notació científica

- 11** Dóna una fita de l'error absolut i una fita de l'error relatiu de cada una de les aproximacions següents sobre els pressupostos d'alguns equips esportius:

a) 128 mil euros

b) 25 milions d'euros

c) 648 500 €

d) 3 200 €

a) Error absolut < 500 €

Error relatiu $< 0,0039$

b) Error absolut $< 500\,000$ €

Error relatiu $< 0,02$

c) Error absolut < 50 €

Error relatiu $< 0,000077$

d) Error absolut < 50 €

Error relatiu $< 0,0156$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 4

12 Expressa amb un nombre raonable de xifres significatives i dóna una fita de l'error absolut i una altra de l'error relatiu de l'aproximació que donis.

a) Oients d'un programa de ràdio: 843 754

b) Preu d'un cotxe: 28 782 €

c) Temps que tarda la llum a recórrer una distància: 0,0375 segons.

d) Despeses d'un ajuntament: 48 759 450 €

a) 840 000 oyentes $\begin{cases} \text{Error absoluto} < 5\,000 \\ \text{Error relativo} < 0,0059 \end{cases}$

b) 29 000 € $\begin{cases} \text{Error absoluto} < 500 \\ \text{Error relativo} < 0,017 \end{cases}$

c) 0,04 segundos $\begin{cases} \text{Error absoluto} < 0,005 \\ \text{Error relativo} < 0,13 \end{cases}$

d) 49 000 000 € $\begin{cases} \text{Error absoluto} < 500\,000 \\ \text{Error relativo} < 0,01 \end{cases}$

13 Escriu en notació científica.

a) 752 000 000

b) 0,0000512

c) 0,000007

d) 15 000 000 000

a) $7,52 \cdot 10^8$

b) $5,12 \cdot 10^{-5}$

c) $7 \cdot 10^{-6}$

d) $1,5 \cdot 10^{10}$

PÀGINA 37

14 Expressa en notació científica.

a) $32 \cdot 10^5$

b) $75 \cdot 10^{-4}$

c) $843 \cdot 10^7$

d) $458 \cdot 10^{-7}$

e) $0,03 \cdot 10^6$

f) $0,0025 \cdot 10^{-5}$

a) $3,2 \cdot 10^6$

b) $7,5 \cdot 10^{-3}$

c) $8,43 \cdot 10^9$

d) $4,58 \cdot 10^{-5}$

e) $3 \cdot 10^4$

f) $2,5 \cdot 10^{-8}$

15 Dóna una fita de l'error absolut de cada una de les aproximacions següents i compara'n els errors relatius.

a) $8 \cdot 10^5$

b) $5,23 \cdot 10^6$

c) $1,372 \cdot 10^7$

d) $2,5 \cdot 10^{-4}$

e) $1,7 \cdot 10^{-6}$

f) $4 \cdot 10^{-5}$

a) $5 \cdot 10^4$

b) $5 \cdot 10^3$

c) $5 \cdot 10^3$

d) $5 \cdot 10^{-6}$

e) $5 \cdot 10^{-8}$

f) $5 \cdot 10^{-6}$

El menor error relatiu se da en c) y el mayor, en f).

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 5

16 Calcula mentalment.

- a) $(1,5 \cdot 10^7) \cdot (2 \cdot 10^5)$ b) $(3 \cdot 10^6) : (2 \cdot 10^{11})$
c) $(4 \cdot 10^{-7}) : (2 \cdot 10^{-12})$ d) $\sqrt{4 \cdot 10^8}$
a) $3 \cdot 10^{12}$ b) $1,5 \cdot 10^{-5}$
c) $2 \cdot 10^5$ d) $2 \cdot 10^4$

17 Calcula amb llapis i paper, expressa el resultat en notació científica i comproval amb la calculadora.

- a) $(3,5 \cdot 10^7) \cdot (4 \cdot 10^8)$ b) $(5 \cdot 10^{-8}) \cdot (2,5 \cdot 10^5)$
c) $(1,2 \cdot 10^7) : (5 \cdot 10^{-6})$ d) $(6 \cdot 10^{-7})^2$
a) $14 \cdot 10^{15} = 1,4 \cdot 10^{16}$ b) $12,5 \cdot 10^{-3} = 1,25 \cdot 10^{-2}$
c) $0,24 \cdot 10^{13} = 2,4 \cdot 10^{12}$ d) $36 \cdot 10^{-14} = 3,6 \cdot 10^{-13}$

18 Efectua a mà utilitzant la notació científica i comprova després amb la calculadora.

- a) $5,3 \cdot 10^{12} - 3 \cdot 10^{11}$
b) $3 \cdot 10^{-5} + 8,2 \cdot 10^{-6}$
c) $6 \cdot 10^{-9} - 5 \cdot 10^{-8}$
d) $7,2 \cdot 10^8 + 1,5 \cdot 10^{10}$
a) $53 \cdot 10^{11} - 3 \cdot 10^{11} = 50 \cdot 10^{11} = 5 \cdot 10^{12}$
b) $30 \cdot 10^{-6} + 8,2 \cdot 10^{-6} = 38,2 \cdot 10^{-6} = 3,82 \cdot 10^{-5}$
c) $6 \cdot 10^{-9} - 50 \cdot 10^{-9} = -44 \cdot 10^{-9} = -4,4 \cdot 10^{-8}$
d) $7,2 \cdot 10^8 + 150 \cdot 10^8 = 157,2 \cdot 10^8 = 1,572 \cdot 10^{10}$

19 Expressa el resultat de les operacions següents en notació científica amb 3 xifres significatives com a màxim:

- a) $(2,8 \cdot 10^{-5}) : (6,2 \cdot 10^{-12})$
b) $(7,2 \cdot 10^{-6})^3 : (5,3 \cdot 10^{-9})$
c) $7,86 \cdot 10^5 - 1,4 \cdot 10^6 + 5,2 \cdot 10^4$
d) $(3 \cdot 10^{-10} + 7 \cdot 10^{-9}) : (7 \cdot 10^6 - 5 \cdot 10^5)$
a) $4,52 \cdot 10^6$ b) $7,04 \cdot 10^{-8}$
c) $-5,62 \cdot 10^5$ d) $1,12 \cdot 10^{-15}$

Potències i arrels

20 Expressa en forma exponencial.

- a) $\sqrt[5]{x^2}$ b) $\sqrt{2}$ c) $\sqrt[3]{10^6}$ d) $\sqrt[4]{20^2}$
e) $\sqrt[5]{(-3)^3}$ f) $\sqrt[4]{a}$ g) $(\sqrt[3]{x^{-2}})^3$ h) $\sqrt[15]{a^5}$
a) $x^{2/5}$ b) $2^{1/2}$ c) 10^2 d) $20^{1/2}$
e) $(-3)^{3/5}$ f) $a^{1/4}$ g) $x^{-6/5}$ h) $a^{1/3}$

21 ■■■ Escriu en forma d'arrel.

a) $5^{1/2}$

b) $(-3)^{2/3}$

c) $\left(\frac{4}{3}\right)^{1/3}$

d) $(a^3)^{1/4}$

e) $(a^{1/2})^{1/3}$

f) $(a^{-1})^{3/5}$

a) $\sqrt{5}$

b) $\sqrt[3]{(-3)^2}$

c) $\sqrt[3]{\frac{4}{3}}$

d) $\sqrt[4]{a^3}$

e) $\sqrt[3]{\sqrt{a}}$

f) $\sqrt[5]{a^{-3}}$

22 ■■■ Obtén amb la calculadora.

a) $\sqrt[3]{-127}$

b) $\sqrt[5]{0,2^{-3}}$

c) $\sqrt[4]{\left(\frac{13}{9}\right)^3}$

d) $12^{-2/3}$

e) $\sqrt[6]{3^{-5}}$

f) $\sqrt[5]{(-3)^{-2}}$

a) $\sqrt[3]{-127} \approx -5,03$

b) $\sqrt[5]{0,2^{-3}} \approx 2,63$

c) $\sqrt[4]{\left(\frac{13}{9}\right)^3} \approx 1,32$

d) $12^{-2/3} \approx 0,19$

e) $\sqrt[6]{3^{-5}} \approx 0,4$

f) $\sqrt[5]{(-3)^{-2}} \approx 0,64$

23 ■■■ Exercici resolt.

24 ■■■ Expressa com a potència única.

a) $\sqrt{2} \sqrt[3]{4}$

b) $3 \sqrt[3]{9}$

c) $\sqrt[3]{25} : \sqrt{5}$

d) $\sqrt{a} \cdot \sqrt[5]{a^2}$

e) $\sqrt[5]{\sqrt{a}}$

f) $\sqrt[3]{m^2} : (m \cdot \sqrt{m})$

a) $2^{1/2} \cdot 2^{2/3} = 2^{7/6}$

b) $3 \cdot 3^{2/3} = 3^{5/3}$

c) $5^{2/3} : 5^{1/2} = 5^{1/6}$

d) $a^{1/2} \cdot a^{2/5} = a^{9/10}$

e) $a^{1/10}$

f) $m^{2/3} : (m \cdot m^{1/2}) = m^{-5/6}$

Radicals

25 ■■■ Simplifica.

a) $\sqrt[4]{3^2}$

b) $\sqrt[12]{a^8}$

c) $\sqrt[5]{a^{15}}$

d) $\sqrt[8]{a^2 b^4}$

e) $\sqrt[3]{\sqrt[4]{a^8}}$

f) $\sqrt[3]{a^6 b^9}$

a) $\sqrt{3}$

b) $\sqrt[3]{a^2}$

c) a^3

d) $\sqrt[4]{ab^2}$

e) $\sqrt[12]{a^8} = \sqrt[3]{a^2}$

f) $a^2 b^3$

26 ■■■ Multiplica i simplifica.

a) $\sqrt{2} \sqrt{3} \sqrt{6}$

b) $\sqrt[3]{a} \sqrt[3]{a^4} \sqrt[3]{a}$

c) $\sqrt[6]{a} \cdot \sqrt[6]{a}$

a) $\sqrt{2 \cdot 3 \cdot 6} = \sqrt{36} = 6$

b) $\sqrt[3]{a^6} = a^2$

c) $\sqrt[6]{a^2} = \sqrt[3]{a}$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 7

27 Extrau del radical els factors que sigui possible.

a) $\sqrt[3]{16a^3}$

b) $\sqrt[4]{81a^5b^3}$

c) $\sqrt{8a^5}$

d) $\sqrt[3]{\frac{24}{a^4}}$

e) $\sqrt{\frac{162}{75}}$

f) $\sqrt[5]{\frac{9}{32}}$

a) $2a\sqrt[3]{2}$

b) $3a\sqrt[4]{ab^3}$

c) $2a^2\sqrt{2a}$

d) $\frac{2}{a}\sqrt[3]{\frac{3}{a}}$

e) $\frac{9}{5}\sqrt{\frac{2}{3}}$

f) $\frac{1}{2}\sqrt[5]{9}$

28 Redueix a índex comú i ordena de menor a major els radicals següents:

$\sqrt{7}, \sqrt[3]{30}, \sqrt[4]{40}, \sqrt[6]{81}$

mín.c.m. (2, 3, 4, 6) = 12

$\sqrt{7} = \sqrt[12]{7^6} = \sqrt[12]{117\,649}$

$\sqrt[3]{30} = \sqrt[12]{30^4} = \sqrt[12]{810\,000}$

$\sqrt[4]{40} = \sqrt[12]{40^3} = \sqrt[12]{64\,000}$

$\sqrt[6]{81} = \sqrt[12]{81^2} = \sqrt[12]{6\,561}$

$\sqrt[6]{81} < \sqrt[4]{40} < \sqrt{7} < \sqrt[3]{30}$

29 Introdueix dins de l'arrel i simplifica.

a) $5\sqrt{\frac{3}{5}}$

b) $\frac{\sqrt{18}}{3}$

c) $2\sqrt[3]{\frac{7}{4}}$

d) $2\sqrt[4]{\frac{5}{12}}$

e) $\frac{1}{2}\sqrt{12}$

f) $\frac{2}{3}\sqrt[3]{\frac{9}{4}}$

a) $\sqrt{\frac{5^2 \cdot 3}{5}} = \sqrt{15}$

b) $\sqrt{\frac{18}{3^2}} = \sqrt{2}$

c) $\sqrt[3]{\frac{2^3 \cdot 7}{4}} = \sqrt[3]{14}$

d) $\sqrt[4]{\frac{2^4 \cdot 5}{12}} = \sqrt[4]{\frac{20}{3}}$

e) $\sqrt{\frac{12}{2^2}} = \sqrt{3}$

f) $\sqrt[3]{\frac{2^3 \cdot 9}{3^3 \cdot 4}} = \sqrt[3]{\frac{2}{3}}$

PÀGINA 38

30 ■■■ Divideix i simplifica.

a) $\sqrt{7} : \sqrt{\frac{21}{5}}$

b) $\sqrt[4]{\frac{3}{5}} : \sqrt[4]{\frac{5}{3}}$

c) $\sqrt[3]{\frac{5}{6}} : \sqrt[3]{\frac{45}{2}}$

a) $\sqrt{7} : \sqrt{\frac{21}{5}} = \sqrt{7 : \frac{21}{5}} = \sqrt{\frac{5}{3}}$

b) $\sqrt[4]{\frac{3}{5}} : \sqrt[4]{\frac{5}{3}} = \sqrt[4]{\frac{3}{5} : \frac{5}{3}} = \sqrt[4]{\frac{9}{25}} = \sqrt{\frac{3}{5}}$

c) $\sqrt[3]{\frac{5}{6}} : \sqrt[3]{\frac{45}{2}} = \sqrt[3]{\frac{5}{6} : \frac{45}{2}} = \sqrt[3]{\frac{1}{27}} = \frac{1}{3}$

31 ■■■ Redueix a índex comú i efectua.

a) $\sqrt[5]{6} \cdot \sqrt{3}$

b) $\sqrt[3]{4} : \sqrt{2}$

c) $\sqrt[6]{20} : \sqrt[4]{10}$

d) $(\sqrt{2} \cdot \sqrt[3]{3}) : (\sqrt[3]{2} \cdot \sqrt{3})$

a) $\sqrt[10]{6^2 \cdot 3^5} = \sqrt[10]{8748}$

b) $\sqrt[6]{\frac{4^2}{2^3}} = \sqrt[6]{2}$

c) $\sqrt[12]{20^2 : 10^3} = \sqrt[12]{\frac{4}{10}} = \sqrt[12]{\frac{2}{5}}$

d) $\sqrt[6]{(2^3 \cdot 3^2) : (2^2 \cdot 3^3)} = \sqrt[6]{\frac{2}{3}}$

32 ■■■ Exercici resolt.**33** ■■■ Efectua.

a) $\sqrt{48} - \sqrt{12} + \sqrt{3}$

b) $\sqrt[3]{81} - \sqrt[3]{24}$

c) $\sqrt{28} - \sqrt{7} + \sqrt{63}$

d) $\sqrt[3]{54} + \sqrt[3]{2}$

e) $\sqrt{108} - 2\sqrt{12} - \sqrt{28} + \sqrt{7/4}$

a) $\sqrt{2^4 \cdot 3} - \sqrt{2^2 \cdot 3} + \sqrt{3} = 4\sqrt{3} - 2\sqrt{3} + \sqrt{3} = 3\sqrt{3}$

b) $\sqrt[3]{3^4} - \sqrt[3]{2^3 \cdot 3} = 3\sqrt[3]{3} - 2\sqrt[3]{3} = \sqrt[3]{3}$

c) $\sqrt{2^2 \cdot 7} - \sqrt{7} + \sqrt{3^2 \cdot 7} = 2\sqrt{7} - \sqrt{7} + 3\sqrt{7} = 4\sqrt{7}$

d) $\sqrt[3]{54} + \sqrt[3]{2} = \sqrt[3]{2 \cdot 3^3} + \sqrt[3]{2} = 3\sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{2} = 4\sqrt[3]{2}$

e) $\sqrt{2^2 \cdot 3^3} - 2\sqrt{2^2 \cdot 3} - \sqrt{2^2 \cdot 7} + \frac{\sqrt{7}}{2} = 6\sqrt{3} - 4\sqrt{3} - 2\sqrt{7} + \frac{\sqrt{7}}{2} = 2\sqrt{3} - \frac{3}{2}\sqrt{7}$

34 ■■■ Efectua.

a) $(2 + \sqrt{3})(2 - \sqrt{3})$

b) $(3\sqrt{2} + 2)^2$

c) $(\sqrt{5} - 2\sqrt{3})(\sqrt{5} + 2\sqrt{3})$

d) $(2\sqrt{5} - \sqrt{3})^2$

a) $4 - 3 = 1$

b) $9 \cdot 2 + 4 + 12\sqrt{2} = 22 + 12\sqrt{2}$

c) $5 - 4 \cdot 3 = -7$

d) $4 \cdot 5 + 3 - 4\sqrt{15} = 23 - 4\sqrt{15}$

35 ■■■ Racionalitza i simplifica.

a) $\frac{3}{\sqrt{3}}$

b) $\frac{2\sqrt{3}}{\sqrt{2}}$

c) $\frac{3}{\sqrt{15}}$

d) $\frac{4}{\sqrt{12}}$

e) $\frac{3}{2\sqrt{6}}$

f) $\frac{2}{\sqrt[3]{5}}$

a) $\frac{3\sqrt{3}}{3} = \sqrt{3}$

b) $\frac{2\sqrt{3} \cdot \sqrt{2}}{2} = \sqrt{6}$

c) $\frac{3\sqrt{15}}{15} = \frac{\sqrt{15}}{5}$

d) $\frac{4\sqrt{12}}{12} = \frac{4 \cdot 2\sqrt{3}}{12} = \frac{2\sqrt{3}}{3}$

e) $\frac{3\sqrt{6}}{12} = \frac{\sqrt{6}}{4}$

f) $\frac{2\sqrt[3]{5^2}}{5} = \frac{2\sqrt[3]{25}}{5}$

36 ■■■ Racionalitza i simplifica si és possible.

a) $\frac{1 + \sqrt{6}}{2\sqrt{3}}$

b) $\frac{3}{1 + \sqrt{3}}$

c) $\frac{14}{3 - \sqrt{2}}$

d) $\frac{1 + \sqrt{2}}{1 - \sqrt{2}}$

e) $\frac{11}{2\sqrt{5} + 3}$

f) $\frac{\sqrt{2}}{2\sqrt{2} - 3}$

g) $\frac{10}{2\sqrt{3} - \sqrt{2}}$

h) $\frac{\sqrt{3}}{\sqrt{2} + \sqrt{3}}$

i) $\frac{\sqrt{5} - \sqrt{3}}{\sqrt{5} + \sqrt{3}}$

a) $\frac{(1 + \sqrt{6})\sqrt{3}}{2 \cdot 3} = \frac{\sqrt{3} + \sqrt{18}}{6} = \frac{\sqrt{3} + 3\sqrt{2}}{6}$

b) $\frac{3(1 - \sqrt{3})}{1 - 3} = \frac{3 - 3\sqrt{3}}{-2} = \frac{-3 + 3\sqrt{3}}{2}$

c) $\frac{14(3 + \sqrt{2})}{9 - 2} = \frac{42 + 14\sqrt{2}}{7} = 6 + 2\sqrt{2}$

d) $\frac{(1 + \sqrt{2})(1 + \sqrt{2})}{1 - 2} = \frac{1 + 2 + 2\sqrt{2}}{-1} = -3 - 2\sqrt{2}$

e) $\frac{11(2\sqrt{5} - 3)}{4 \cdot 5 - 9} = 2\sqrt{5} - 3$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 10

$$f) \frac{\sqrt{2}(2\sqrt{2} + 3)}{4 \cdot 2 - 9} = \frac{2 \cdot 2 + 3\sqrt{2}}{-1} = -4 - 3\sqrt{2}$$

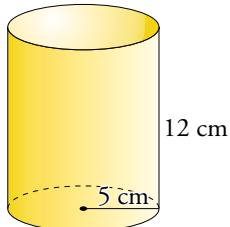
$$g) \frac{10(2\sqrt{3} + \sqrt{2})}{4 \cdot 3 - 2} = 2\sqrt{3} + \sqrt{2}$$

$$h) \frac{\sqrt{3}(\sqrt{2} - \sqrt{3})}{2 - 3} = \frac{\sqrt{6} - 3}{-1} = -\sqrt{6} + 3$$

$$i) \frac{(\sqrt{5} - \sqrt{3})(\sqrt{5} - \sqrt{3})}{5 - 3} = \frac{5 + 3 - 2\sqrt{15}}{2} = \frac{8 - 2\sqrt{15}}{2} = 4 - \sqrt{15}$$

PENSA I RESOL

- 37** Troba l'àrea total i el volum d'un cilindre de 5 cm de radi i 12 cm d'alçada. Dóna el seu valor exacte en funció de π .

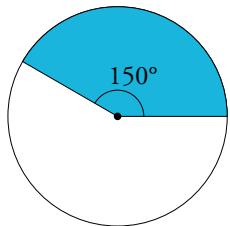
$$\text{Àrea lateral} = 2\pi Rh = 2\pi \cdot 5 \cdot 12 = 120\pi \text{ cm}^2$$

$$\text{Àrea base} = \pi R^2 = \pi \cdot 5^2 = 25\pi \text{ cm}^2$$

$$\text{Àrea total} = 120\pi + 2 \cdot 25\pi = 170\pi \text{ cm}^2$$

$$\text{Volumen} = \pi R^2 h = \pi \cdot 5^2 \cdot 12 = 300\pi \text{ cm}^3$$

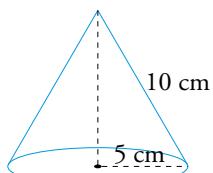
- 38** En un cercle la circumferència del qual mesura 30π m, tallam un sector circular de 150° d'amplitud. Troba l'àrea d'aquest sector donant el seu valor exacte en funció de π .

$$\text{Radio del círculo: } 2\pi R = 30\pi \rightarrow R = 15 \text{ m}$$

$$\left. \begin{array}{l} 360^\circ \rightarrow \pi \cdot 15^2 \\ 150^\circ \rightarrow x \end{array} \right\} \text{Àrea} = \frac{150^\circ \cdot 15^2\pi}{360^\circ} = \frac{375\pi}{4} \text{ m}^2$$

- 39** Calcula l'àrea total i el volum d'un con de 5 cm de radi i 10 cm de generatriu. Dóna el valor exacte.

$$\text{Altura} = \sqrt{10^2 - 5^2} = \sqrt{75} = 5\sqrt{3} \text{ cm}$$

$$\text{Àrea lateral} = \pi R g = \pi \cdot 5 \cdot 10 = 50\pi \text{ cm}^2$$

$$\text{Àrea base} = \pi R^2 = 25\pi \text{ cm}^2$$

$$\text{Àrea total} = 50\pi + 25\pi = 75\pi \text{ cm}^2$$

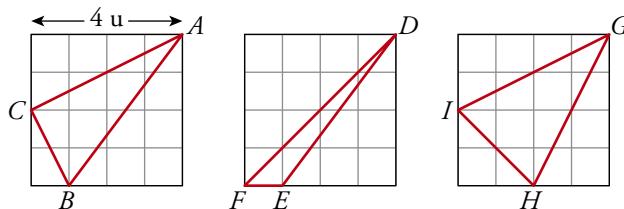
$$\text{Volumen} = \frac{1}{3} \pi R^2 h = \frac{1}{3} \pi \cdot 25 \cdot 5\sqrt{3} = \frac{125\sqrt{3}\pi}{3} \text{ cm}^3$$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 11

- 40** Calcula el perímetre dels triangles ABC , DEF i GHI . Expressa el resultat amb radicals.

$$ABC \quad \overline{AC} = \sqrt{4^2 + 2^2} = \sqrt{20} = 2\sqrt{5}; \quad \overline{AB} = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5; \quad \overline{BC} = \sqrt{2^2 + 1} = \sqrt{5}$$

Perímetre de $ABC = 2\sqrt{5} + 5 + \sqrt{5} = 5 + 3\sqrt{5}$ u

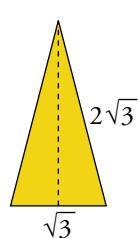
$$DEF \quad \overline{DF} = \sqrt{4^2 + 4^2} = \sqrt{32} = 4\sqrt{2}; \quad \overline{DE} = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5; \quad \overline{FE} = 1$$

Perímetre de $DEF = 4\sqrt{2} + 5 + 1 = 6 + 4\sqrt{2}$ u

$$GHI \quad \overline{GH} = \sqrt{4^2 + 2^2} = \sqrt{20} = 2\sqrt{5}; \quad \overline{GI} = \overline{GH} = 2\sqrt{5}; \quad \overline{HI} = \sqrt{2^2 + 2^2} = 2\sqrt{2}$$

Perímetre de $GHI = 2\sqrt{5} + 2\sqrt{5} + 2\sqrt{2} = 4\sqrt{5} + 2\sqrt{2}$ u

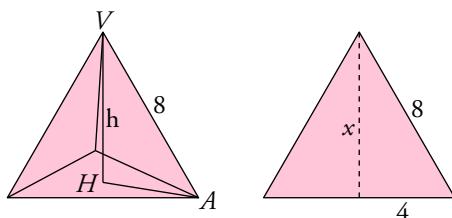
- 41** Troba l'àrea d'un triangle isòsceles en què els costats iguals mesuren el doble de la base la longitud de la qual és $\sqrt{3}$ cm. Expressa el resultat amb radicals.

$$\text{Altura} = \sqrt{(2\sqrt{3})^2 - \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} = \sqrt{12 - \frac{3}{4}} = \sqrt{\frac{45}{4}} = \frac{3\sqrt{5}}{2} \text{ cm}$$

$$\text{Àrea} = \frac{1}{2} \cdot \sqrt{3} \cdot \frac{3\sqrt{5}}{2} = \frac{3\sqrt{15}}{4} \text{ cm}^2$$

- 42** Calcula l'altura d'un tetraedre regular de 8 cm d'aresta. Dóna el seu valor exacte.

Altura de una cara:

$$x = \sqrt{64 - 16} = \sqrt{48} = 4\sqrt{3} \text{ cm}$$

$$\overline{AH} = \frac{2}{3} \cdot 4\sqrt{3} = \frac{8\sqrt{3}}{3} \text{ cm}$$

Altura del tetraedro:

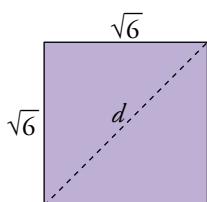
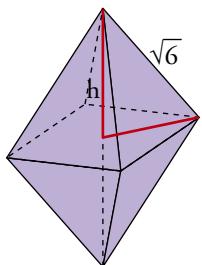
$$h = \sqrt{8^2 - \left(\frac{8\sqrt{3}}{3}\right)^2} = \sqrt{\frac{128}{3}} = \sqrt{\frac{27}{3}} = \frac{8\sqrt{2}}{3} \text{ cm}$$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 12

- 43** Calcula el volum d'un octàedre regular l'aresta del qual mesura $\sqrt{6}$ cm. Dóna el seu valor exacte.

$$d = \sqrt{6 + 6} = \sqrt{12} = 2\sqrt{3} \text{ cm}$$

$$\frac{d}{2} = \sqrt{3} \text{ cm}$$

$$\text{Altura de la piràmide} = \sqrt{(\sqrt{6})^2 - (\sqrt{3})^2} = \sqrt{3} \text{ cm}$$

$$\text{Volumen del octaedro} = 2 \left(\frac{1}{3} (\sqrt{6})^2 \sqrt{3} \right) = 4\sqrt{3} \text{ cm}^3$$

- 44** Esbrina per a quins valors de x es poden calcular les arrels següents:

a) $\sqrt{x-7}$ b) $\sqrt{5-x}$ c) $\sqrt{-x}$ d) $\sqrt{x^2+1}$

a) $x-7 \geq 0 \rightarrow x \geq 7 \rightarrow x \in [7, +\infty)$

b) $5-x \geq 0 \rightarrow -x \geq -5 \rightarrow x \leq 5 \rightarrow x \in (-\infty, 5]$

c) $-x \geq 0 \rightarrow x \leq 0 \rightarrow x \in (-\infty, 0]$

d) $x^2 + 1 \geq 0 \rightarrow x \in (-\infty, +\infty)$

- 45** Comprova que els nombres $3 + \sqrt{2}$ i $3 - \sqrt{2}$ són solucions de l'equació $x^2 - 6x + 7 = 0$.

$$\bullet (3 + \sqrt{2})^2 - 6(3 + \sqrt{2}) + 7 = 9 + 2 + 6\sqrt{2} - 18 - 6\sqrt{2} + 7 = 0$$

$$\bullet (3 - \sqrt{2})^2 - 6(3 - \sqrt{2}) + 7 = 9 + 2 - 6\sqrt{2} - 18 + 6\sqrt{2} + 7 = 0$$

- 46** Quin dels nombres $1 - \sqrt{3}$ o $\frac{1 + \sqrt{3}}{2}$ és solució de l'equació

$2x^2 - 2x - 1 = 0$?

$$\bullet 2(1 - \sqrt{3})^2 - 2(1 - \sqrt{3}) - 1 = 2(1 + 3 - 2\sqrt{3}) - 2 + 2\sqrt{3} - 1 = \\ = 8 - 4\sqrt{3} - 2 + 2\sqrt{3} - 1 \neq 0$$

El número $1 - \sqrt{3}$ no es solución de la ecuación.

$$\bullet 2\left(\frac{1 + \sqrt{3}}{2}\right)^2 - 2\left(\frac{1 + \sqrt{3}}{2}\right) - 1 = 2\left(\frac{4 + 2\sqrt{3}}{4}\right) - 1 - \sqrt{3} - 1 = \\ = 2 + \sqrt{3} - 1 - \sqrt{3} - 1 = 0$$

El número $\frac{1 + \sqrt{3}}{2}$ sí es solución de la ecuación.

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 13

PÀGINA 39

47 Troba el valor exacte de les expressions següents en el cas que

$$m = \frac{\sqrt{3}}{2}:$$

a) $\frac{(1-2m)^2}{2}$

b) $\sqrt{1-m^2}$

c) $\frac{1+m}{1-m}$

$$\text{a)} \frac{\left(1-2\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2}{2} = \frac{1+3-2\sqrt{3}}{2} = \frac{4-2\sqrt{3}}{2} = 2-\sqrt{3}$$

$$\text{b)} \sqrt{1-\left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} = \sqrt{1-\frac{3}{4}} = \sqrt{\frac{1}{4}} = \frac{1}{2}$$

$$\text{c)} \frac{1+\sqrt{3}/2}{1-\sqrt{3}/2} = \frac{2+\sqrt{3}}{2-\sqrt{3}} = \frac{(2+\sqrt{3})(2+\sqrt{3})}{4-3} = \frac{4+3+4\sqrt{3}}{1} = 7+4\sqrt{3}$$

48 Calcula utilitzant la notació científica. Expressa el resultat amb tres xifres significatives i dóna una fita de l'error absolut comès en cada cas:

a) $(75\,800)^4 : (12\,000)^2$

b) $\frac{2\,700\,000 - 13\,000\,000}{0,00015 - 0,00003}$

c) $(0,0073)^{-2} \cdot (0,0003)^{-3}$

d) $(4,5 \cdot 10^{12}) : (0,000837)$

a) $(3,30 \cdot 10^{19}) : (1,44 \cdot 10^8) = 2,29 \cdot 10^{11}$

Error absolut $< 5 \cdot 10^8$

b) $\frac{2,70 \cdot 10^6 - 1,30 \cdot 10^7}{1,50 \cdot 10^{-4} - 3 \cdot 10^{-5}} = -8,58 \cdot 10^{10}$

Error absolut $< 5 \cdot 10^7$

c) $(1,88 \cdot 10^4) \cdot (3,70 \cdot 10^{10}) = 6,96 \cdot 10^{14}$

Error absolut $< 5 \cdot 10^{11}$

d) $(4,5 \cdot 10^{12}) : (8,37 \cdot 10^{-4}) = 5,38 \cdot 10^{15}$

Error absolut $< 5 \cdot 10^{12}$

49 Simplifica les expressions següents:

a) $\frac{(\sqrt{3}+1)^2}{\sqrt{3}-1} + \frac{(\sqrt{3}-1)^2}{\sqrt{3}+1}$

b) $\left(\frac{\sqrt{6}-\sqrt{3}}{\sqrt{6}+\sqrt{3}}\right)(3+2\sqrt{2})$

c) $\frac{(\sqrt{5}+1)^2}{\sqrt{5}-1} - 3\sqrt{5}$

a) $\frac{(4+2\sqrt{3})(\sqrt{3}+1)}{3-1} + \frac{(4-2\sqrt{3})(\sqrt{3}-1)}{3-1} = \frac{10+6\sqrt{3}}{2} + \frac{6\sqrt{3}-10}{2} =$

$$= \frac{12\sqrt{3}}{2} = 6\sqrt{3}$$

1

Solucions dels exercicis i problemes

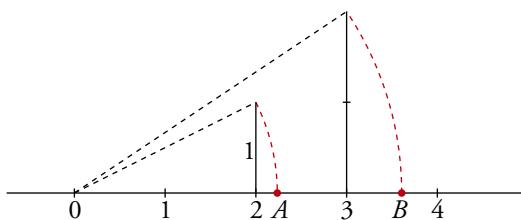
Pàg. 14

$$\text{b) } \left[\frac{(\sqrt{6} - \sqrt{3})(\sqrt{6} - \sqrt{3})}{6 - 3} \right] \cdot (3 + 2\sqrt{2}) = \frac{9 - 2\sqrt{18}}{3} \cdot (3 + 2\sqrt{2}) = \\ = \frac{27 + 18\sqrt{2} - 6\sqrt{18} - 4 \cdot 6}{3} = \frac{3}{3} = 1$$

$$\text{c) } \frac{5 + 1 + 2\sqrt{5}}{\sqrt{5} - 1} - 3\sqrt{5} = \frac{(6 + 2\sqrt{5})(\sqrt{5} + 1)}{5 - 1} - 3\sqrt{5} = \frac{8\sqrt{5} + 16}{4} - 3\sqrt{5} = \\ = 2\sqrt{5} + 4 - 3\sqrt{5} = 4 - \sqrt{5}$$

REFLEXIONA SOBRE LA TEORIA

50 □□□ Quins nombres representen els punts A i B ?

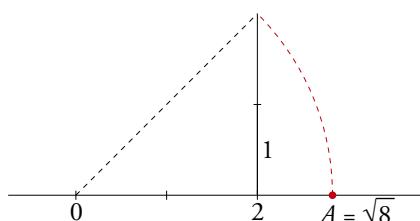

$$A = \sqrt{2^2 + 1^2} = \sqrt{5} \quad B = \sqrt{3^2 + 2^2} = \sqrt{13}$$

51 □□□ Explica un procediment per construir un segment que mesuri exactament:

a) $\sqrt{8}$

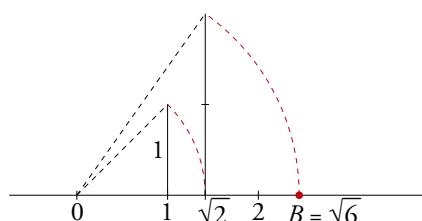
a)

$$A = \sqrt{8} = \sqrt{2^2 + 2^2}$$

b) $\sqrt{6}$

b)

$$B = \sqrt{6} = \sqrt{\sqrt{2^2} + 2^2}$$

52 □□□ Quines de les arrels següents no existeixen?

$$\sqrt[3]{-20}; \sqrt[6]{2^{-3}}; \sqrt{-1}; \sqrt[5]{0,001}; \sqrt[4]{-81}$$

No existen ni $\sqrt{-1}$ ni $\sqrt[4]{-81}$.

53 □□□ Quants de nombres racionals hi ha entre $0,\hat{7}$ i $0,\hat{8}$? I quants d'irracionals? Posa'n exemples.

Hay infinitos racionales e infinitos irracionales.

Racionales entre $0,\hat{7}$ y $0,\hat{8}$: 0,79; 0,78; 0,786;...

Irracionales: 0,791791179111...; 0,828228222...; $\frac{\sqrt{17}}{5}; \frac{\sqrt{3}}{2}; \dots$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 15

54 □□□ Quins són els nombres que pertanyen a $(-\infty, 3) \cup (3, +\infty)$?

Todos los números reales excepto el 3.

55 □□□ Escriu, en cada cas, un nombre racional i un altre d'irracional compresos entre els dos que es donen:

a) $\sqrt{2}$ i 2

b) $1,3$ i $1,4$

c) $1,2\overline{3}$ i $1,\overline{24}$

d) $\sqrt{2}$ i $\sqrt{3}$

a) Racional: $1,5 = \frac{3}{2}$ Irracional: $\frac{\sqrt{10}}{2}$

b) Racional: 1,35 Irracional: $\sqrt{2}$

c) Racional: 1,235 Irracional: $\sqrt{1,54}$

d) Racional: 1,5 Irracional: $\frac{\sqrt{2} + \sqrt{3}}{2}$

56 □□□ Escriu dos nombres racionals un major i un altre menor que $\sqrt{2}$ que se'n diferenciïn en menys d'un mil·lèsim.

Menor que $\sqrt{2} \rightarrow 1,4141$

Mayor que $\sqrt{2} \rightarrow 1,4143$

57 □□□ Quines de les següents equacions de segon grau tenen solucions irrationals?

a) $x^2 - 2 = 0$

b) $9x^2 - 25 = 0$

c) $x^2 + 4 = 0$

d) $x^2 - 18 = 0$

e) $x^2 - 2x - 2 = 0$

f) $\sqrt{2}x^2 - 4\sqrt{2} = 0$

a) $x = \sqrt{2}, x = -\sqrt{2}$ son irracionales.

b) $x = \pm \frac{5}{3}$ son racionals.

c) No tiene solución.

d) $x = \pm \sqrt{18} = \pm 3\sqrt{2}$ son irracionales.

e) $x = \frac{2 \pm \sqrt{4+8}}{2} = \frac{2 \pm 2\sqrt{3}}{2} = 1 \pm \sqrt{3}$ son irracionales.

f) $x = \pm 2$ son racionals.

58 □□□ Justifica que $\frac{\sqrt{18}}{3}, \frac{8}{\sqrt{32}}, \sqrt[4]{4}$ i $2^{1/2}$ representen el mateix nombre irrational.

¿És possible que $\frac{3\sqrt{6} + 2\sqrt{2}}{3\sqrt{3} + 2}$ representi aquest mateix nombre?

$$\frac{\sqrt{18}}{3} = \frac{3\sqrt{2}}{3} = \sqrt{2}; \quad \frac{8}{\sqrt{32}} = \frac{8\sqrt{32}}{32} = \frac{8 \cdot 4\sqrt{2}}{32} = \sqrt{2}; \quad \sqrt[4]{2^2} = \sqrt{2}; \quad 2^{1/2} = \sqrt{2}$$

1

Solucions dels exercicis i problemes

Pàg. 16

$$\begin{aligned}\frac{(3\sqrt{6} + 2\sqrt{2})(3\sqrt{3} - 2)}{27 - 4} &= \frac{9\sqrt{18} - 6\sqrt{6} + 6\sqrt{6} - 4\sqrt{2}}{23} = \frac{27\sqrt{2} - 4\sqrt{2}}{23} = \\ &= \frac{23\sqrt{2}}{23} = \sqrt{2}\end{aligned}$$

59 □□□ Quins dels nombres següents no estan expressats en notació científica?

$$3,14 \cdot 10^{-17}; 1,32^{12}; 437 \cdot 10^7; 0,82 \cdot 10^3$$

No están en notación científica: $1,32^{12}; 437 \cdot 10^7; 0,82 \cdot 10^3$

A PROFUNDEIX

60 □□□ Ordena de menor a major en el cas $a \in (0, 1)$ i en el cas $a \in (1, +\infty)$.

$$\sqrt{a}; \quad \frac{1}{a}; \quad a^2; \quad a$$

$$\text{Si } a \in (0, 1), \quad a^2 < a < \sqrt{a} < \frac{1}{a}$$

$$\text{Si } a \in (1, +\infty), \quad \frac{1}{a} < \sqrt{a} < a < a^2$$

61 □□□ Esbrina per a quins valors de x es poden calcular les arrels següents:

a) $\sqrt{(x-3)(x+3)}$

b) $\sqrt{x(4-x)}$

c) $\sqrt{x^2 + x - 6}$

d) $\sqrt{(x+1)(x-5)}$

a) $(-\infty, -3] \cup [3, +\infty)$

b) $[0, 4]$

c) $(-\infty, -3] \cup [2, +\infty)$

d) $(-\infty, -1] \cup [5, +\infty)$

62 □□□ Prova que $\sqrt{2 - \sqrt{3}} = \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{2}$.

Elevamos al cuadrado.

$$(\sqrt{2 - \sqrt{3}})^2 = 2 - \sqrt{3}$$

$$\left(\frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{2}\right)^2 = \frac{6 + 2 - 2\sqrt{12}}{4} = \frac{8 - 4\sqrt{3}}{4} = 2 - \sqrt{3}$$

63 □□□ Justifica que $\sqrt[4]{\sqrt{x^2 \cdot \sqrt[3]{x^2}}} = \sqrt[3]{x}$.

$$\sqrt[4]{\sqrt{x^2 \cdot \sqrt[3]{x^2}}} = \sqrt[8]{x^2 \cdot x^{2/3}} = \sqrt[8]{\sqrt[3]{x^6 \cdot x^2}} = \sqrt[24]{x^8} = \sqrt[3]{x}$$